

ІВАН ФРАНКО – ПЕДАГОГ: АКТУАЛЬНИЙ, РІЗКИЙ, НАУКОВО ТОЧНИЙ, ГОСТРО НЕОБХІДНИЙ

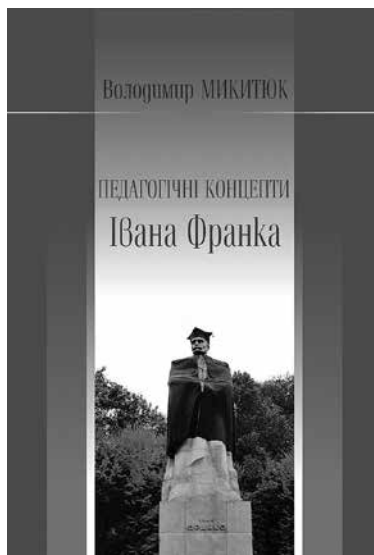
МИКИТЮК В. Педагогічні концепції Івана Франка (теорія та методика навчання літератури). – Л.: ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. – 408 с.

Українська педагогіка має таку ж складну історію, як і українська нація в цілому. На ній відобразилися проблеми й трагедії бездержавності, втрати соборності, нерозумне урядування. І. Франко як учений-енциклопедист зробив вагомий внесок у її розвиток. Дослідження сутності, багатогранності, актуальності цього внеску на часі, що й засвідчила монографія Володимира Микитюка.

Автор дослідження уважно простежив історію формування і рецепцію педагогічно-методичних дискурсів І. Франка. Запропонована ним періодизація історії вивчення і рецепції педагогічної концептосфери українського мислителя ґрунтується на наукових засадах, виписана доказово й струнко. Франків педагогічний курікулюм має системні методологічні засади, прозору теоретичну базу. Застосовано діалектичний підхід: розвиток новочасних тенденцій шкільництва в педагогічній системі І. Франка простежено від філантропізму до прагматизму.

В. Микитюк звернувся до художнього спадку письменника-педагога, рецепція педагогічної прози І. Франка вияскравлює «тип чоловіка по-своєму щасливого». Важливою для реформування сучасної системи освіти в Україні є актуалізація Франкових роздумів про галицьку школу, зокрема її етичну проблематику. Інтерпретуючи концепти «*Quem di odere paedagogum fecere*», «*Pro foro externo*», учений індивідуально тлумачить погляди великого попередника на моральне обличчя вчителя та його ставлення до учнів, на образ українсько-галицького інтелектуала загалом.

Політологічні проблеми часто пов'язані з освітянськими, а в добу бездержавності нації особливо. Тому концепт «Дво-



язичність і дволичність» посідає значне місце в студії: автор досліджує позицію І. Франка як противника «фанатиків москвофільства».

Аналізуючи педагогічну концепцію письменника-енциклопедиста, В. Микитюк окреслює його дидактичні парадигми, моделюючи їх як відношення: школа – навчання – вчитель. Низка концептів увійшла до парадигмального висвітлення проблеми. У монографії проаналізовано Франкову концепцію підручника з української літератури, провідним положенням вибрано ідею про художній текст як основу літературної освіти.

Науковець бере до уваги вікову психологію як одну із засад методики навчання літератури, тож застосовує психолого-педагогічний підхід до предмета дослідження. Студіюючи думку І. Франка про шкільну лектуру, автор монографії наводить як концепт його твердження: «Що в університеті добре і пожадане, те в гімназії може бути зовсім нездале і убиваюче», – і пропонує власне розуміння психологічного сенсу навчання літератури. У монографії досліджено мен-

торські стратегії І. Франка. Аналізу, синтезу і дигресії піддано концепт естетичного критерію лекторської майстерності.

Розвиток критичного мислення є однією з найбільш актуальних інноваційних педагогічних технологій сьогодення. Тому висвітлення мотиву національної самокритики в рецензованій праці важливе й актуальне в українській освіті. В. Микитюк вивчив питання Франкової рецепції критичних висловлювань Т. Шевченка й дійшов переконливих педагогічних висновків.

Критична думка І. Франка стала предметом дослідження в аспекті фабулярного і педагогічного мотиву «бурси». Власну ж Франкову позицію щодо вищої освіти, її змісту та організації В. Микитюк простудіював, акцентуючи на концепті: «Ваш самотній обов'язок, як студентів університету, здобувати знання».

Монографія завершується висновками, у яких стисло викладено освітню концепцію І. Франка. Іменний покажчик та список використаних джерел оформлено відповідно до чинних бібліографічних норм, їхній зміст демонструє широке поле наукового опрацювання.

На нашу думку, монографія В. Микитюка збагатить як історію педагогіки, так і сучасну методику навчання української літератури, позаяк містить аналіз генези української педагогічної думки і водночас актуалізує концепти Франкової теорії (втіленої в наукових, публіцистичних, художніх текстах), які є надзвичайно важливими для вирішення сучасної освітянської проблематики.

Ганна ТОКМАНЬ, професор
Переяслав-Хмельницького
державного педагогічного
університету
ім. Григорія Сковороди